

PREDILEG

OKTOBER 1982 – ŠT. 20

GLASILO DELAVCEV PREDILNICE LITIJA

LETO XXIII.

KONGRES MLADIH

23. in 24. oktobra je bil v Novem mestu 11. kongres slovenske mladine, kjer so delegati zaokrožili razpravljanje in predloge za konkretno razreševanje vprašanj v njihovih okoljih. Ob tej priliki je potrebno poudariti, da se je v zadnjem obdobju mladinska organizacija pričela znotraj reke spreminjati in prilagajati življenjskim potrebam in zahtevam mladih. Tu gre tudi za iskanje identitete mladinske organizacije oz. njeno preraščanje v organizacijo vseh mladih.

Prvi kongres Zveze slovenske mladine (kot se je takrat imenovala) je bil že 10. oktobra 1943 v Kočevski reki, potem so se kongresi odvijali v različnih mestih Slovenije, zadnji je bil v Novi Gorici.

Mladina se je v Novem mestu tudi in predvsem posvetila problemom, ki so ta trenutek izrednega pomena za našo družbo in tudi mladino kot enakopraven člen te družbe.

Ključne usmeritve 11. kongresa ZSMS so:

- neizprosni boj proti nasprotnikom socialističnega samoupravljanja;
- boj proti brezposelnosti, posebno mladih;
- varnost štipendijskega razmerja;
- pridobivanje stanovalj;

– izboljšanje šolskega pouka;

– krepitev socialno-ekonomskega položaja učencev in študentov;

– pritegniti najširše množice mladine boj za socialistično samoupravljanje.

Vsekakor lahko pričakujemo na koncu kongresa javne in konkretne opredelitve, ki bodo vodilo za akcijo celotne slovenske mladine.

Andrej Krhlikar

1. NOVEMBER — DAN MRTVIH

Tudi letos se bomo ob prvem novembru – dnevu mrtvih, spomnili na svoje in vse, ki so nam bili dragi in na junake, ki so padli med narodno osvobodilno borbo. Obiskali bomo tudi grobove padlih borcev, ki so stran od pokopališč, ker so jih zagrebli tam, kjer so padli. Spomin nanje bo v takih trenutkih tišine še bolj očiten.

Dan mrtvih pa ni samo čas spominjanja, je hkrati tudi opozorilo vsem na minljivost človeškega življenja »Memento mori« – spominjaj se smrti, so znane besede, ki jih ne bi smeli pozabiti pa bi tudi mi sami mogoče živeli bolj skromno, bolj v sožitju z drugimi, brez lačnega napuha in bahavosti. Na nagrobniku nam ne bi smelo pisati: »Živel bogat, umrl reven«, kvečjemu obratno.

Veliko simbolike, poleg dolžnega spoštovanja do umrlih, je v svečkah, ki goriijo na grobovih ob dnevu mrtvih.

Priprave na 9. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije

VEČJE OBVEZNOSTI SINDIKATA

Priprave za bližnji 9. kongres zveze sindikatov Jugoslavije so končane. Najvišji sindikalni forumi – predsedstvo in svet ZSJ so potrdili temeljne dokumente o katerih bo potekala razprava na največjem zboru delavskega razreda naše dežele, ki bo 11., 12. in 13. novembra letos. Čeprav javna razprava formalno še ni končana, trajala bo do začetka samega kongresa, so že znani njeni glavni poudarki, in najpomembnejše zahteve so vnešene v precej spremenjene kongresne dokumente. Na podlagi informacij predstavnikov republiških in pokrajinskih sindikatov, ki so jih podali na zborovanjih te dni v Beogradu, lahko sklepamo, s čim je v tem trenutku naš delavski razred najbolj zaposlen.

Največ pripomb na dane osnutke kongresnih dokumentov, zlasti na resolucijo, se je nanašalo na njeno posplošnost in »vodenost« pri čemer, kot je večji del udeležencev javne razprave opazil, manjka poudarek temu, kaj v današnjem »kriznem« trenutku v gospodarstvu naše dežele lahko sindikat stori v boju za stabilizacijo. Sindikat ne sme stati »ob strani« in se ukvarjati le s vzporednimi tradicionalnimi »sindikalnimi« temami. Ko je član predsedstva sveta ZSJ, Dušan Bogdanov-Senko tako formuliral najpomembnejšo zahtevo za dopolnitev resolucije, je hkrati vključil tudi ostale pripombe in sugestije: »Delavci,« je dejal, »zahtevajo zaostritev vprašanj odgovornosti na vseh nivojih, odpiranje možnosti za hitrejšo zaposlovanje, končno spremembo pri nagrajevanju po delu in predelavo temeljnih komponent socialne politike, ker bo uresničevanje nalog iz »začetnih osnov«, ki je pred nami, pripeljalo mnoge organizacije in posameznike v njih v težji ekonomski položaj.«

Čeprav vse te zahteve iz javnih razprav v bistvu ne predstavljajo več, kot si je sindikalna organizacija zadala s svojimi programi za letos; in večji del teh vsebuje že resolucija iz prejšnjega sindikalnega kongresa, pa odraža odločnost in energičnost s katerim so

formulirana, ter teža situacije katero je sindikat jasno predstavil delavskemu razredu, da odlašanja ne more več biti. Smo v trenutku, ko za ambiciozne in nerealne plane ni prostora, ko se moramo podpirati le s svojim znanjem in s svojimi rezultati dela, je rečeno v razpravi. Pri tem morajo biti jasne obveznosti sindikata. Te morajo mobilizirati delavce za kar največjo produktivnost, izrabo kapacitet, odgovornejše delo in delovno disciplino, pa tudi sodelovanje v razvojnih načrtih, investicijskih odločitvah in odločanju o delitvi dohodka.

Čeprav se te pripombe nanašajo v glavnem na vsa važnejša vprašanja sedanjega gospodarskega in političnega trenutka, razprava vendar ni obsegla vseh osnovnih organizacij sindikata in vseh občinskih svetov. Kot je znano so bili kongresni dokumenti natisnjeni že 15. junija v dvestopetdeset tisoč izvodih, v vseh jezikih narodov in narodnosti, vendar so bili ob koncu roka za javno razpravo konec avgusta še sindikalni sveti, ki jih niso imeli. Za to vsekakor odgovarjajo same osnovne in občinske organizacije, pogosto obremenjene, kot je bilo v teh dneh slišati iz sindikata BIH, s forumskim delom, oziroma z delom ločenim od baze. Predlagane spremembe in dopolnitve Statuta zveze sindikatov Jugoslavije so

prav tako pritegnile pozornost članstva. Največ dilem je izzval predlog o novem načinu pristopanja sindikatu – predlog, da se odslej v to delavsko organizacijo vstopa »z izjavo«, predstavlja posebno proceduro, ki v bistvu odpravlja dosednji avtomatizem, ni bil enoglasno sprejet. Podprli so idejo, da je lahko delavec, ki ne izpolnjuje svojih obveznosti do sindikata, iz njega izključen. Prav tako so v bistvu podprli predlog, da se lahko iz sindikata izstopi brez posebne pismene izjave. Vse te dileme morajo biti na kongresu razrešene. Kongres bo še moral potrditi status zveznih odborov sindikata, bivših »strokovnih« sindikatov, katerih organizacija se sedaj razlikuje med republikami in pokra-

jinama, kar pa ogroža enotno izvajanje skupne politike na zvezni ravni. V obliki predloga je ostalo edino to, da se status sindikata dveh pokrajin regulira tako, kot je bilo to sprejeto na 12. kongresu zveze komunistov, da so zveze sindikata Kosova in Vojvodine sestavni deli sindikata Srbije.

Čeprav je bila javna razprava precej skromna je le nakazala nekaj ključnih in odprtih vprašanj sindikalnega organiziranja. Na koncu omenimo še zanimiv predlog, čeprav morda ne bo našel prostor v kongresnih dokumentih: občinski svet zveze sindikatov Zrenjanin je predlagal, da bi v statutu zveze sindikatov Srbije, po ugotovitvi, »da so organizacije in organi zveze sindikatov odgovorni pred delavskim razredom Srbije in Jugoslavije«, zbrise beseda »Srbije«, in pusti samo »Jugoslavije«, ker je samo en delavski razred Jugoslavije.

L. Marković
TANJUG

Nadurno delo v 3. trimesečju

POROČILO O OPRAVLJENEM NADURNEM DELU V III. TRIMESEČJU 1982

	J u l i j		A v g u s t		S e p t e m b e r	
	štev. oseb	štev. nadur	štev. oseb	štev. nadur	štev. oseb	štev. nadur
PROIZVODNI SEKTOR						
- čistilnica	1	14	2	17	2	14
- mešalnica	1	7	-	-	-	-
- mikalnica	-	-	-	-	-	-
- predpredilnica	2	33	1	17	1	14
- sukalnica	-	-	2	5	-	-
- sukal. efek. sukancev	-	-	1	30	1	3
- vlagalnica	2	40	1	12	-	-
- predilnica	-	-	-	-	-	-
- administrat. delavci	-	-	-	-	-	-
Skupaj	6	94	7	81	4	31
SEKTOR VZDRŽEVANJA						
- mehanična delavnica	1	1	-	-	-	-
- elektro delavnica	2	23	2	36	1	8
- kotlarna	-	-	-	-	-	-
- gradbena skupina	-	-	1	14	-	-
- remont: PP-mikalniki	1	7	-	-	1	4
- obrat. vzdr.	1	6	1	8	-	-
- predilnica	-	-	-	-	-	-
- sukalnica	6	59	1	4	2	14
- sintetika	2	15	2	16	1	8
- predpredilnica	1	7	2	17	-	-
- klima	4	76	3	52	4	76
- valjčkarna	-	-	-	-	-	-
- administrat. delavci	-	-	-	-	1	2
Skupaj	18	194	12	147	10	112
KOMERCIALNI SEKTOR						
- skladišče, zaboja	21	185	5	49	7	70
- administrat. delavci	1	2	1	14	1	2
KADROVSKO SPLOŠNI SEKTOR						
- gasilci	3	196	3	90	4	120
- sofer	1	23	1	25	1	20
- administrat. delavci	1	2	1	2	3	6
FINANČNI SEKTOR						
-	-	-	3	18	1	1
OBRAT DRUŽBENE PREHRANE						
-	2	13	7	41	12	100
S K U P A J	53	709	40	467	43	462
Primerjava s II. tromesečjem 1982						
	april		maj		junij	
	71	796	58	762	438	3933

Sprejeli smo operativni načrt ukrepov za zagotovitev proizvodnje v zoženih pogojih dela

DELO V TEŽKIH RAZMERAH

Konec meseca septembra so člani komisije za plan in programiranje ter člani izvršilnega odbora obravnavali in sprejeli operativni načrt ukrepov za zagotovitev proizvodnje v primeru zoženih pogojih dela letos in za prihodnje leto.

V torek, 5. 10. 1982 je glavni direktor Jože Mirtič o tem seznanil še vse sodelavce, ki so prišli na skupna zbora delavcev.

Načrt vsebuje pravzaprav dva dela. V prvem, obsežnejšem, so predvideni ukrepi, ki naj preprečijo, da bi sploh prišlo do zoženih materialnih pogojev – kar pomeni, da bi imeli manj dela; v drugem delu pa so naštet ukrepi, ki jih bomo izvajali, če nam bo primanjkovalo surovin, energije, itd.

Zaradi zaostrenih deviznih razmer – zmanjševanje razpolaganja z ustvarjenimi devizami iz 65 % na 30 % je zmanjšana tudi možnost nakupa surovin na konvertibilnem področju in tako ogrožena normalna proizvodnja. Takšno zaostreno devizno stanje pomeni v perspektivi zmanjšanje proizvodnje.

Da bomo letos prebrodili krizo moramo doseči planirani izvoz in zato realizirati vse sklenjene pogodbe. Še več! Realizirati moramo še nadplanski izvoz do konca leta (več kot je planirano), ker si s tem pridobimo večji devizni delež (62 %). Za to bomo sklenili dodatne pogodbe za tiste vrste preje pri katerih je devizni učinek največji.

Izterjati moramo devizne obveznosti naših kupcev, in prilivi z izvoza morajo prihajati v zakonitem roku. Za zamujanje tega pa so večkrat krive tudi reklamacije; dokler te niso rešene, kupci ne nakažejo plačila.

Za ohranjanje proizvodnje leži veliko breme še na finančnem in komercialnem sektorju v skrbi za uvoz surovin, poleg tega pa ne smemo zanemariti tudi proizvodne planske naloge.

Vsi delavci se morajo z vso silo vključiti v izvajanje svojih nalog za doseg plana za leto 1982 in izde-

lati po sektorjih operativne akcijske programe do 1. oktobra 1982.

Plan proizvodnje, po količini in asortimanu za leto 1982, moramo v celoti realizirati in po možnosti tudi preseči; v kolikor bodo surovine, tudi s podaljšanim delom.

Doseči moramo najracionalnejšo uporabo surovin in zmanjšanje odpadkov v vseh fazah tehnologije najmanj za 1 %, v primerjavi z lanskim letom:

- v letu 1981 je bilo vseh odpadkov 537.660 kg;
- plan v letu 1982 pa je 483.000 kg.

Produktivnost dela v letu 1982 je potrebno povečati najmanj za 5 % – z:

- maksimalno izkoriščenostjo strojnih zmogljivosti;
- optimalnimi hitrostmi vseh strojev;
- povečanju fronta posluževanja;
- zmanjšanjem pretrgov v vseh fazah proizvodnje;
- optimalnim izkoriščanjem delovnega časa;
- z zmanjšanjem odsotnosti z dela;
- boljšo organizacijo in večjim strokovnim nadzorom, itd.

Službe vzdrževanja morajo z največjo odgovornostjo izvajati kvalitetno in pravočasno vsa vzdrževalna dela na vseh strojih in s tem omogočiti doseg proizvodnih nalog:

- klimatske naprave morajo biti redno čiščene in vzdrževane;
- racionalna uporaba vseh rezervnih delov;

- izdelati plan za racionalno uporabo električne energije in možnosti zmanjšanja te, na enoto proizvoda.

Odgovornost do dela in discipline:

- vsi sektorji morajo odgovornost do dela in delovne discipline zaostri;
- takoj ukrepati s sankcijami v okviru Pravilnika o delovnih razmerjih;
- izvesti reorganizacijo proizvodnje in vzdrževanja.

Ker pa je doseganje zastavljenih nalog odvisno tudi od drugih faktorjev, tudi od naših poslovnih partnerjev, tako dobaviteljev kot odjemalcev, **moramo računati, da kljub naši polni angažiranosti, lahko pride do motenj v proizvodnji.** Zato predvideva operativni načrt tudi ukrepe za tak primer. Predvsem bo potrebno načrtno in organizirano prilaganje obsega dela z razpoložljivimi sredstvi. Če se zgodi, da bo premalo surovin za vse stroje, bomo izključili najprej tiste, ki nam manj prispevajo, na vsak način pa moramo obdržati v programu tiste stroje, na katerih delamo za izvoz, za domače kupce, ki devizno pokrivajo svoje obveznosti in za potrebe JLA. V načrtu je tudi

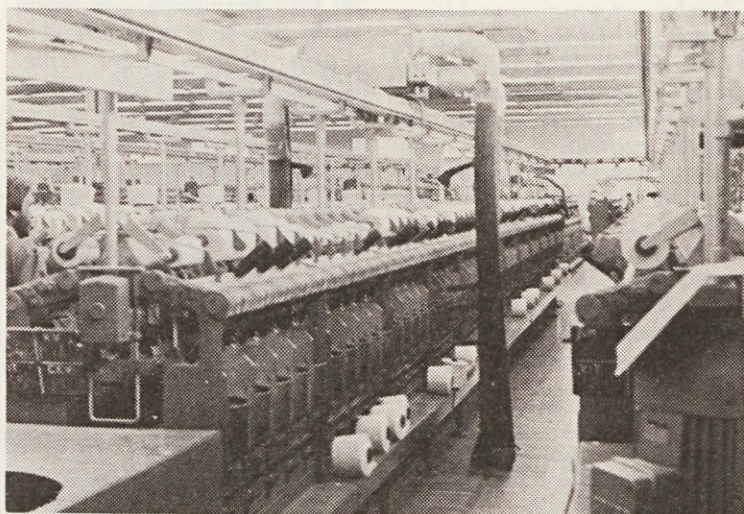
našteta prioriteta izključevanja strojnih linij iz pogona v primeru pomanjkanja surovin.

Nazadnje naj omenimo še to, da bistveno spreminjene razmere od načrtovanih potegnejo za seboj še druge posledice, kot so: uveljavljanje določenih omejitev v skladu z družbenimi dogovori in omejitve, ki jih sicer v samoupravnih aktih nismo predvideli; s tem pa tudi zmanjšanje življenjskega standarda delavcev. Pri morebitnem nedoseganju proizvodnje, realizacije prodaje in ustvarjanja dohodka moramo pač računati na znižanje osebnega dohodka in dela dohodka namenjenega za družbeni standard.

V takem primeru moramo upoštevati naslednje možnosti: začasne premestitve delavcev na druga delovna mesta v sektorjih pa tudi med sektorji; izraba kolektivnega dopusta do treh dni; zmanjšanje delovnega časa na 6 ur s tem, da bi zamujeno doprinesli ob sobotah in nedeljah, ko bi bila dana možnost in prisilna odsotnost z dela, pri tem pa bi dobili take osebne dohodka kot je predvideno v samoupravnih aktih in ne morejo biti večji od povprečnega OD v letu 1981, povečano za 12 %.

Vse to velja, kot je že rečeno letos, se nadaljuje v letu 1983 in vse do takrat, ko se bodo razmere normalizirale. Kot vidimo, zahteva operativni načrt od nas veliko truda in resnega zavzemanja.

M. M.

V previjalnici

PREDSTAVLJAMO VAM

Dipl. ing. Marjeto Mlakarjevo — direktorico komercialnega sektorja

Prvega septembra letos se je pri nas zaposlila za opravljanje del in nalog direktorice komercialnega sektorja, dipl. ing. Marjeta Mlakar. Po mesecu in pol, ko se je že malo privadila na novo okolje, smo jo zaprosili, da nam odgovori na nekaj vprašanj, da bi jo na ta način predstavili vsem sodelavcem. Odzvala se je, in na vprašanja odgovorila:

Predilnico. Pred prihodom sem se seznanila z nekaterimi samoupravnimi akti, t.j. s statutom, pravilnikom o delovnih razmerjih. Seznanila sem se z organizacijo DO in komercialnega sektorja toliko, da sem po prihodu lahko začela delati s polno paro.

Čemu dajete pri svojem delu največji poudarek?

Trenutno je zame zelo pomembno, da spoznam naše poslovne partnerje. Del časa pa posvečam organizaciji dela delavcev komercialnega sektorja, kar menim, da je moja osnovna naloga. Je pa še vrsta opravil, ki jih opravljam, ki so sicer kratkoročna, vendar v danem trenutku poslovno zelo pomembna.

Koliko ste se seznanili z vlogo vodje SDS?

Samoupravne delovne skupine so zelo primeren način, da se delavci čim bolj seznanijo z vsem, kar se v Predilnici dogaja. Oblika sestajanja po SDS je zelo primerna predvsem zato, ker si v manjših skupinah delavci lažje izmenjajo svoja mnenja, izkušnje ter dajejo predloge za izboljšanje predvsem zato, ker svoje delovno področje poznajo in so bolj sproščeni.

In za naprej! Kaj menite, da bo v prihodnjem obdobju (letu 1983) vaša najpomembnejša naloga?

V letu 1983 pričakujem še težje in bolj zaostrene pogoje poslovanja tako na domačem kot tudi na tujem trgu. Razpolaganje z devizami bo tudi v prihodnjem letu, iz znanih razlogov, verjetno precej pičlo.

Naša politika bo morala biti taka, da bomo sami ali preko poslovnih partnerjev ustvarili kar največ deviz, ki so nam nujno potrebne za nakup surovin, reprov materiala, rezervnih delov in tudi opreme. Devize so potrebne tudi za materiale iz uvoza kot tudi za domače surovine. Zelo pomembno je sodelovanje vseh v sektorju in izven njega. Važno je delati

dobro kvaliteto, kajti slabe kvalitete ne bo možno plasirati niti doma, kaj šele na tujem trgu. Vse faktorje, ki povzročajo slabo kvaliteto bo potrebno v največji meri odstraniti oz. odkloniti.

Zelo pomembno je tudi vprašanje cen. Ob sedanjem načinu formiranja cen je nemogoče dosegati dohodek, ki bi ga morali, saj se nam dogaja, da je cena našega izdelka enaka ceni surovine, to je vlakna, ki ga za to prejo rabimo. Upam, da bomo lahko cene toliko popravili, da nam bodo ob normalni produktivnosti zagotovile potrebni dohodek.

Stabilizacijska prizadevanja

Tako kot večina delavcev v združenem delu, se tudi delavci v naši delovni organizaciji zavedajo težav v kateri je naša družba. Nekaj je na dlani, da težave ne bomo odpravili z besedičenjem, ampak jih lahko odpravimo samo s trdim delom. V ospredje morajo priti prizadevanja, da bi bolje in kvalitetneje delali, izboljšali produktivnost, smoterno izrabljali delovni čas in varčevali pri vsem, od energije in osnovnih surovin (bombaž, sintetika, stanična vlakna) do vseh ostalih spremljajočih materialov, ki jih nujno potrebujemo pri naši proizvodnji (cevk, ambalaže, rezervni deli itd.). Da, tudi samoodrekanje je potrebno, da bi jutri bolje živeli.

Zavedajoč se vsega tega, smo se na zboru delavcev, ki je bil 5. 10. 1982 dogovorili, da po potrebi z akcijo dokažemo, koliko smo pripravljeni svoje besede spremeniti v dejanja. Besede glavnega direktorja, da moramo doseči planirano proizvodnjo, po možnosti preseči planirani izvoz in poravnati obveznosti do JLA, so naletele na razumevanje. Večina delavcev naših proizvodnih oddelkov (predpredilnice, predilnice, sukalnice in sukal. ef. sukancev), kakor tudi potreben del delavcev sektorja vzdrževanja in komercialnega sektorja (predvsem skladiščnih delavcev), se je 9. 10. 1982 v soboto popoldan in ponoči ter 10. 10. 1982 v nedeljo dopoldan, kakor tudi 16. 10. 1982

v soboto popoldan in ponoči ter 17. 10. 1982 v nedeljo dopoldan, odzvalo in z nadurnim delom dokazali, da želijo s svojim delom prispevati svoj delež k doseganju naših planskih obveznosti in k stabilizaciji.

Žal, se vsi delavci v naši delovni organizaciji niso odzvali na delovni akciji. Res jih je malo, a vendar so. Kdo so ti, ki jim je vseeno kako bomo delali in živeli jutri? Kdo so ti, ki jim je tako malo mar za pripravljenost in dodatne naloge svojim sodelavcem? Ali niso tudi oni člani naše delovne organizacije in naše celotne družbe, ki vendar mora ven iz sedanjih težav. Dvodnevna proizvodnja je lep prispevek k doseganju našega skupnega cilja, predvsem če se zavedamo, kako težko se je marsikatera naša delavka odzvala takšni akciji. Nekatere so pustile otroke brez varstva, druge so zanemarile hišna dela, tretje so se odrekle potrebnemu počitku, vse z željo, da prispevajo svoj delež k skupnemu prizadevanju za boljši jutri.

Nepošteno bi bilo do naših delavk in delavcev, ki so pripravljene na napore, samodisciplino in dodatno delo, če s prstom ne pokažemo na tiste, ki nočejo delati. Nedelje, nedisciplini in neodgovornosti je treba napraviti konec.

Če tega ne bomo storili danes, bo jutri še težje.

Vojko Bizjak

Koliko in kakšne stike ste imeli do sedaj s tekstilno industrijo?

Vprašanje bi pravzaprav morali obrniti z ozirom na mojo dosedanje življenjsko pot. Glasiti bi se moralo: »Ali ste doslej prekinili stik s tekstilno industrijo?«

Namreč, od rojstva naprej sem vezana na tekstilno industrijo in se od nje še nisem ločila.

Že v srednji šoli sem se odločila za študij na tekstilni fakulteti, ki sem ga končala 1965. leta. Takoj, ko sem dobila delo, takrat je bila namreč prva gospodarska reforma, sem se zaposlila v Induplati Jarše. Nato sem delala še v nekaj ljubljanskih delovnih organizacijah, vendar vedno v tekstilni stroki.

Moje sodelovanje s tekstilno industrijo je bilo tako na poslovnem področju kot tudi v okviru raznih organov gospodarske zbornice, Poslovne skupnosti, SIS EOT, tako v Sloveniji kot tudi v Jugoslaviji.

Koliko ste se uspeli seznaniti z novo vlogo, direktorice komercialne v Predilnici (pred nastopom nove službe)?

Moram reči, da mi komercialno poslovanje ni bilo tuje pred prihodom v

Besedo ima delegatka in udeleženka 10. kongresa ZSS

ENOTNA VOLJA ZA ODLOČNE AKCIJE

Deseti kongres Zveze sindikatov Slovenije je končal svoje delo. Za sindikat v celoti pa se je okrepljena aktivnost šele pričela.

Težko je v kratkem stavku opisati vsebino kongresa, tudi vse kritične razprave in pobude, ki so jih v razpravah izrekli delegati. Vsekakor pa je bilo v njih izpostavljeno tisto, kar žuli delovnega človeka in kjer želi odločne akcije za spreminjanje.

Da se je danes sindikat že močno uveljavil ne samo v zaščitni funkciji, temveč tudi na področju družbeno ekonomskih in samoupravnih odnosov, ter delitve po delu, lahko sklepamo po razpravah, ki so bile v komisijah s tega področja najštevilnejše in najbolj kritične. Iz njih lahko sklepamo, da se delavci zavedajo naših gospodarskih težav, da so pripravljeni storiti vse za premagovanje, zahtevajo pa odgovorno obnašanje na vseh ravneh. Zato je največji aplavz na kongresu dobil ponovno izvoljeni predsednik Marjan Orožen prav za tisti del govora, v katerem je izpostavil takšno odgovornost. V razpravi je bilo čutiti kritičnost in samokritičnost, predvsem pa poudarjena volja za enotno in okrepljeno aktivnost sindikata.

V komisiji za politično, organizacijsko ter kadrovske krepitve in statut Zveze sindikatov Slovenije, v kateri sem sodelovala, je razprava zajela politična, organizacijska in kadrovska vprašanja, usposabljanje sindikalnih aktivistov, članov samoupravnih organov in delegacij in obveščanje v Zvezi sindikatov, delovanje samoupravljalcev iz izmenjavo samoupravljalških izkušenj, delovanje sindikata na revolucionarnih tradicijah in na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite, pa tudi sprememb in dopolnitev statuta ZSS.

Poudarjeno je bilo, da zaostrene razmere terjajo v sindikatu boljše metode dela in da odpravljanje

vseh slabosti, ki še spremljajo delo sindikata ne bo mogoče, če ne bo dobrih sindikalnih aktivistov, ki bi zavzeto delali med član-

stvom. Kajti od njih je v veliki meri odvisna učinkovitost sindikata in tesna povezanost z delavci. Predvsem v vodstva sindikatov je treba izbrati takšne ljudi, ki bodo pripravljeni in znali s člani sindikata razlagati našo politiko, se zanje zavzemati in tudi izvajati. Še vedno velja, da je od dobrega in aktivnega vodstva in od delovanja komunistov v sindikatu, močno odvisna aktivnost sindikata v posameznem okolju.

Večkrat je bil poudarjen pravi pristop sindikalnih aktivistov ob sprejemanju novih članov v Zvezo sindikatov, ali celo metoda uva-

jalnih seminarjev zanje, kjer je treba novim članom predstaviti celotno družbeno ekonomsko funkcijo sindikata v naši družbi, saj si nepoučeni člani prevečkrat predstavljajo sindikat le v njegovi zaščitni vlogi.

Razprava v tej komisiji ni nakazovala kakšnih novih organizacijskih oblik sindikata, temveč se je zavzemala le za uresničevanje obstoječih dokumentov, pri čemer pa terjajo zaostrene razmere veliko več odgovornosti in enotnega dela sindikata in vseh družbenopolitičnih organizacij.

M. Kralj

Upokojile so se

Meseca septembra so se upokojile tri naše sodelavke, od katerih je le **Ana Sedevčičeva** delala 35 let in ima polno pokojninsko dobo. Ostali dve, **Justa Šepec** in **Marija Prošek** pa sta se upokojili invalidsko. Morda tudi to razmerje kaže, da je v tekstilni industriji vse več invalidskih upokojitev. Vse tri pa so bile nazadnje na lažjem delovnem mestu.

Od naših treh upokojenk se je najprej zaposlila **Ana Sedevčič**. K nam je prišla leta 1947 in je delala 24 let ob stroju v predilnici. Kasneje so jo premestili na nekoliko lažje delovno mesto, tako da je nazadnje lepila jermenčke za predilne stroje.

Štiri leta kasneje je prišla k nam **Marija Prošek**. Tudi ona je delala ob predilnem stroju kar 20 let. Več ni šlo. Premestili so jo na lažje delovno mesto – kjer je nazadnje delala kot čistilka raztezal. Ni dosegla polne pokojninske dobe.

Upokojila se je invalidsko, ko ji je manjkalo do polne dobe še štiri leta. Ob tem pa je dejala, da je, predno se je zaposlila pri nas, 2 leti delala v Gozdnem podjetju vendar se ji to ne šteje v pokojninsko dobo, ker je bila takrat še premlada.

Justa Šepec je prišla k nam leta 1955. Zaposlila se je kot točajka v naši menzi. Povedala je, da je bilo takrat tam zaposlenih šest delavk. Takrat res še niso pripravljali malic tako kot sedaj, zato pa je bilo veliko kosil in večerij. Tudi ob nedeljah, saj je bilo veliko

delavk in delavcev, posebno samskih, pri nas na hrani. Delale so pa 10 ur dnevno.

Obdelovali so tudi vrt, da so imeli svojo zelenjavo. Kasneje so pripravljali malico (klobaso in kruh) in to delili v sedanji pisarni referenta z NO in CZ ali pa po oddelkih. Takrat ni bilo še polurnega odmora za malico. To so pojedli kar med delom. Sicer pa tudi garderob niso imeli. Z malico v sedanji obliki smo začeli šele leta 1972.

Justa je bila skoraj ves čas točajka, vendar je bila zadnja leta na bolniškem dopustu, sedaj pa se je invalidsko upokojila.

Vse tri naše upokojenke so se odzvale vabilu in prišle točno ob določeni uri, da smo sedli na kratek pomenek in malo zakusko. Marsikaj smo se pogovorili. Zvedeli smo, da nobena od njih ni nikoli menjala službe – ves čas so bile zveste naši tovarni.

Pogovarjali smo se še o najrazličnejših rečeh, tudi o čebelarstvu, gobarstvu, nabiranju zdravilnih zelišč itd. Čas je ob prijetnem pomenku hitro mineval in ko smo se poslovili smo ugotovili, da se nam že kar mudi. Tovarišica Proškova je morala ujeti na delu še Lidijo Skubic – referentko za socialno zavarovanje, da se je pogovorila o pokojnini, ki jo še niso začeli pošiljati.

Vsem trem želimo še obilo zadovoljstva in prijetnega upokojenskega življenja. Ob tovarniškem prazniku pa nasvidenje.

M. M.

Od leve: Justa Šepec, Marija Prošek in Ana Sedevčič

Požarna varnost — skrb nas vseh

V prvih devetih mesecih letošnjega leta je bilo v naši delovni organizaciji že kar 29 zanetkov požarov, kar je toliko, kot smo jih imeli leta 1981 in za šest več kot v letu 1980.

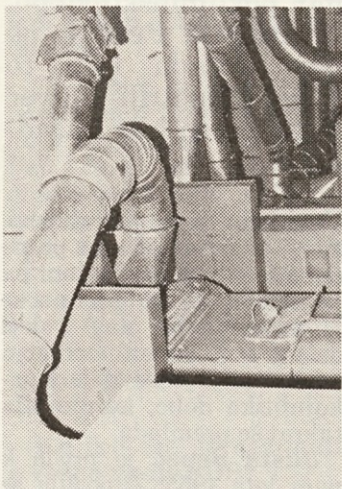
O zanetkih požarov, požarnovarnostnih predpisih, vzgoji in navodilih za uporabo gasilnih sredstev, je bilo v letošnjem letu dosti napisanega, prav tako uspešno tečejo tudi gasilske vaje delavcev, rezultati takega dela pa se praktično kažejo pri vsakem uspešnem gašenju zanetkov požarov. Kljub uspešnosti dosedanjega preventivnega dela pa moramo imeti v vidu, da lahko vsak tak začetek požara preraste v požar širših razmerij, še posebno, če ne bi bil pravočasno odkrit, kar bi ogrozilo življenje in zdravje delavcev, po drugi strani pa bi povzročilo veliko ekonomsko škodo tako za podjetje kot za družbo, še posebno sedaj v zaostrenih pogojih poslovanja.

Največ zanetkov požarov je bilo že po pričakovanju v predpredilnici in čistilnici bombaža (čistilni stroji in mikalniki). Znano je, da so najnevarnejši različni kovinski predmeti, ki tako ali drugače zaidejo med predivo, kar pa povzroča iskre, katere pa zelo hitro zanetijo bombaž in bombažni prah. V cevovodih imamo na nekaterih mestih nameščene močne magnete, ki naj bi lovili kovinske delce, vendar pa se tovrstna zaščita ne obnese preveč, zato previdevamo, če bodo seveda sredstva, namestitve infrardečih javljalnikov isker na določena izbrana mesta v cevovodih. Po izkušnjah tržiških predilcev se le-ti kar dobro obnesejo.

Še vedno ni povsem jasno, kako kovinski delec zaide med predivo. Možnosti sta samo dve ali je bil delec že prej stisnjen v balo ali pa se je pri-

taknil nekje v delovni organizaciji. Posebno pazljivi moramo biti pri sekanju obročnega železa in žice, tu smo že poskrbeli za določene ukrepe, prav tako morajo tudi vsi drugi, ki opravljajo kakršnakoli dela v čistilnici in mikalnici (čistilci strojev, vzdrževalci itd.) paziti, da ne puščajo za seboj kakršnih koli kovinskih delcev (žebliji, vijaki, pločevina, matice itd.). Nadzorni vodje del so po vsakem opravljenem delu dolžni pregledati kvaliteto in pravilnost izvedbe dela.

Zaradi čimzgodnejšega odkrivanja požara mora biti v čistilnici in mikalnici ves čas

Kombiniran pretok bombažnega prediva omogoča zelo hitro širjenje požara. Pravočasno odkrivanje je izrednega pomena. Tu pa nam bi sodobne avtomatske javljalne naprave veliko pripomogle.

Strokovno usposabljanje enot civilne zaščite pripomore k večji usposobljenosti pri gašenju požarov.

prisoten vsaj en delavec, saj je od pravočasnega odkrivanja zanetka odvisen obseg le-tega. Najboljša preventiva je seveda pravočasno odkrivanje kovin-

skih delcev, ki bi lahko kakorkoli zašli med predivo kar je dolžnost delavcev v čistilnici, tranposrtih delavcev in pa delavcev pri predelavi odpadkov kot tudi vseh drugih. Vsak tak odkrit delec predstavlja potencialno zanetek požara manj, s tem pa tudi ekonomske koristi.

V prihodnosti bomo na vsa kritična mesta nametili stabilne CO₂ naprave (nekaj dela je že opravljenega), ker so najučinkovitejše in lahko služijo tako za gašenje kot tudi preprečevanje širjenja požara. Nad vsako jeklenko bi bilo potrebno navesti kaj gasi oziroma, kam je priključena.

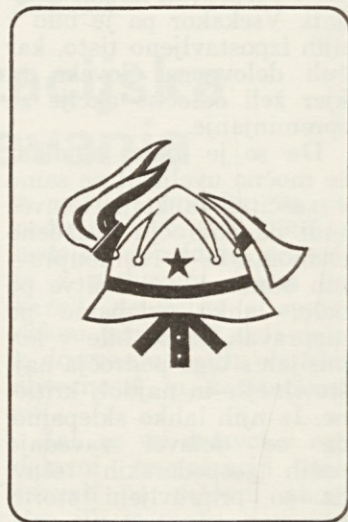
Prav tako vidno izstopa število požarov v predilnici bombaža (predvsem PB II), kjer je gorel predvsem bombažni prah, kar potrjuje izredno hitro vnetljivost bombažnega prahu (zelo poučen je primer zanetka prahu na fluorescenčni svetilki), edino zdravilo za preprečevanje te vrste požarov pa je kvalitetno in načrtno čiščenje strojev in prostorov, kvalitetno vzdrževanje in mazanje strojev in pa pravčasno odstranjevanje navitih vlaken na raztezalne valjčke in druge gredi. Predice in snemalke naj občasno načrtno kontrolirajo svoje PPS stroje.

Posebno pozornost pa je treba namenjati oljnim made-

žem in naoljenem predivu, saj lahko kaj hitro pride do samovžiga, kar pa mora biti zelo nevarno. Mojstri in vodje izmen delujte preventivno in skrbite za dobro organizacijo dela – to je ključ mnogih težav!

Zanetki požarov so bili vsi razen enega zelo majhnega obsega in hitro pogašeni. Pri gašenju so se največ uporabljali CO₂ aparati, stabilne CO₂ naprave pa niso bile aktivirane. Učinkovita uporaba vseh aparatov kaže na dobro uvežbanost in poznavanje tehnike gašenja.

Iz poročil o požarih je razvidno, da preventivna gasilska služba učinkvito deluje, delavcem in poklicnim gasil-

cem gre vse priznanje za njihovo delo, toda ne smemo se uspravati, vedno moramo imeti pred očmi, da lahko vsak zanetek požara, odvržen cigaretne ogorek, nezadostno čišče-

Analiza zanetkov požara v 9 mesecih leta 1982

– mesto požara:	
predpredilnica in čistilnica	16
predilnica	10
sukalnica	1
drugo	2
– delovno sredstvo, predmet dela:	
mikalnik	6
čistilni stroji	6
PPS	9
flyer	1
čistilne naprave	3
drugo	5
– vzrok požara:	
iskre	17
navitje vlaken, trenje	7
drugo	5
– kaj je gorelo:	
prah in vlakna	26
filtri	1
drugo	2
– vrsta gasilnega sredstva:	
CO ₂	13
H ₂ O	5
kombinacija H ₂ O CO ₂	3
kombinacija CO ₂ prah	4
prah	4

Stari način sekanja obročov – kovinski delec lahko kaj hitro zaide med predivo – uporabljajte zaščito!

nje povzroči požar (ali se zavedamo, da vsak zanetek požara zahteva ustavitev določenih proizvodnih kapacitet, s tem se zmanjša produkcija, sledi manjši dohodek, manjši čisti dohodek in nenazadnje tudi manjši osebni dohodek!), veliko materialno škodo, katere glavno breme bi nosili vsi zaposleni v OZD, kar pa bi bilo v sedanjih zaostrenih pogojih lahko usodno, še hujše pa bi bilo, če bi prišlo do ogroženosti življenja in zdravja delavcev.

Dobra delovna disciplina, odgovornost za svoje delo in strokovna usposobljenost so ključ vsega!

Seznamimo se z delovanjem dihalnih aparatov

Prejšnje leto je potekal seminar za naše sodelavce – gasilce o uporabi dihalnih aparatov s stisnjenim zrakom. Ker imamo tudi pri nas te aparate, je prav, da se z delovanjem le-teh seznanimo tudi ostali.

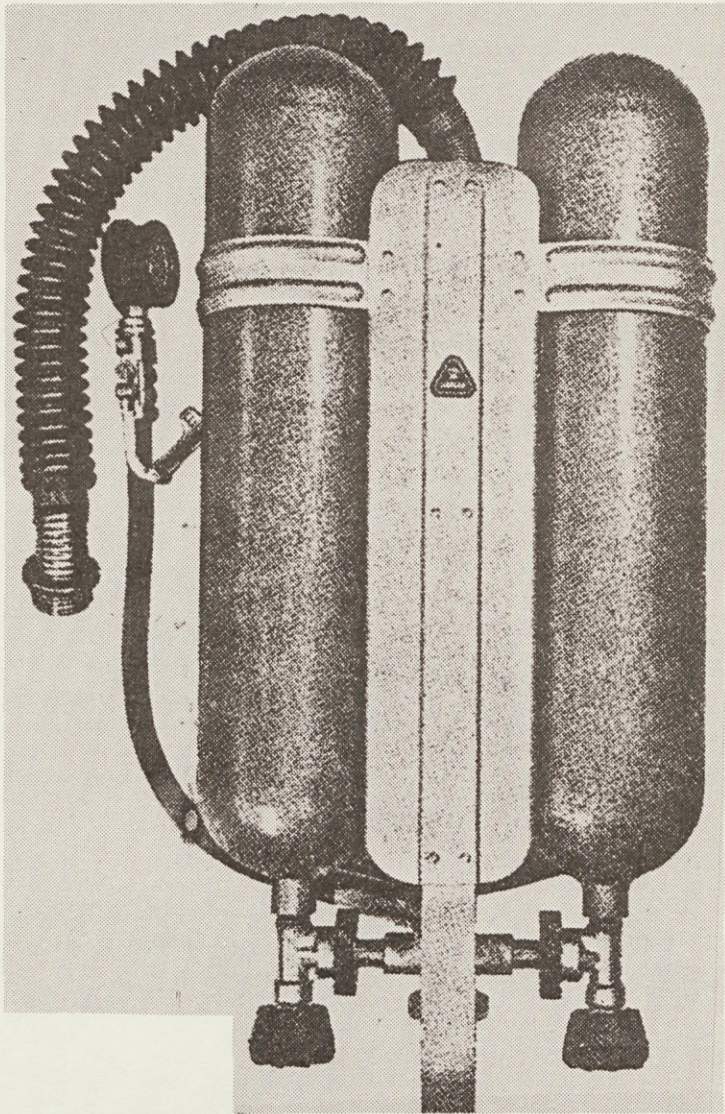
Aparat s stisnjenim zrakom se že uveljavlja v gasilskih enotah. Več uporabljajo dihalne aparate s stisnjenim kisikom. Vseeno je koristno opozoriti na prednosti in pomanjkljivosti tega aparata, da bi se morda v bodoče odločali zanj tudi tisti, ki danes še omahujejo.

Aparat »Mede« ima tele dele: pljučni avtomat, nanometer, nizkotlačno cev, jeklenki za zrak, naramne blazinice, nosilno stojalo, hrbtno blazino, redukcijski ventil in signalno napravo.

Vsi navedeni deli imajo enake funkcije kot naprave na aparatu s komprimiranim kisikom. Razlika je v tem, da se pri tem aparatu izdihani zrak ne obnavlja in je zato uporaba aparata znatno krajša. Če vemo, da je aparat oskrbljen z dvema jeklenkama, ki vsebujeta po 4 litre zraka pod pritiskom 200 barov, potem pomeni to, da razpolagamo s 1.600 litri zraka. Če predvidevamo – glede na vrsto del, ki jih bo opravljal uporabnik

aparata – da bo znašala uporaba 20 do 30 ali 50 litrov zraka v minuti, tedaj lahko računamo, da bo aparat z razpoložljivimi 1600 litri zraka mogoče uporabljati 32 minut. Teža tega aparata je 15 kp, pri težkih delih pa ga je mogoče prekinjeno eno uro. Tudi 32 minut je zadosten čas, ki v večini primerov ustreza.

Nadaljnja dobra stran tega aparata je njegova precej manjša prostornina, kar omogoča, da se gasilec z njim laže prevleče skozi tesne prostore. Najpomembneje je to, da njegovo vzdrževanje ni zahtevno, saj nima alkalne patrone, gumirane vrečice in vrste spojin elementov. Pri uporabi alkalne patrone je očitno, da se slednja izrabljuje tudi v zelo kratkem času, njena cena pa je zelo

Izolirni dihalni aparat s stisnjenim zrakom »Dräger«

visoka. Zaradi vsega tega je uporaba te vrste aparatov mnogo preostejša in cenejša. Poleg del, ki jih gasilci opravljajo v zaprtem prostoru, je s to vrsto izoliranga aparata na komprimirani zrak mogoče posredovati tudi pod vodo do globine 15 m. Naslednja tabela kaže čas trajanja uporabe tega aparata pri potapljanju pod vodo.

Poraba zraka v litrih na minuto	20	30	50
Globina potapljanja v m	Čas trajanja – minut		
0	80	53	32
5	53	36	21
10	40	27	16
15	32	21	13

Med delovanjem aparata se zrak, ki je komprimiran v jeklenkah, ko odpremo ventil na jeklenki, pomika skozi redukcijski ventil in nizkotlačno cev do pljučnega avtomata, ki je na koncu cevi in je priključen na masko. Maske, ki jih uporabljajo za to vrsto aparata, morajo imeti ventil za izdihavanje. Pljučni avtomat pa je hkrati tudi drugostopenjski reductor pritiska, prvo znižanje pritiska pa nastane v redukcijskem ventilu. Poleg osnovnih delov ima redukcijski ventil v

svojem ohišju mehanizem, ki v primeru nevarnosti ustavi dovajanje zraka. To je naprava za signaliziranje ali opozorilo. Po znižanju pritiska v jeklenkah eden izmed batov, ki ga potisne vzmet, zapre dovod zraka. To zapiranje je postopno, da bi bil uporabnik aparata pravočasno opozorjen na zmanjšano količino zraka, čeprav lahko to ugotovi tudi z

manometrom. Ko uporabnik začuti pri vdihavanju povečan odpor, mora obrniti ročico tega mehanizma, da bi spustil še preostalo zalogo zraka.

Potem, ko je uporabnik obrnil ročico aparata, se mora brez odlašanja umakniti iz zastrupljene atmosfere ali vode, če se je potapljaj. Ta naprava začne opozarjati, ko znaša pritisk v jeklenkah 40 barov. Ker sta dve jeklenki s po 4 litre, pomeni: 8l×40 320 litrov

(Nadaljevanje na 8. strani)

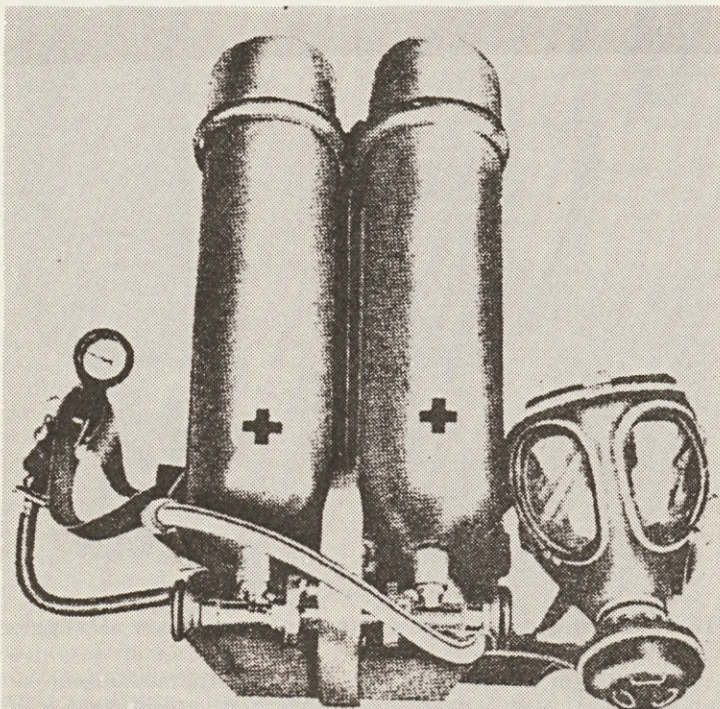
(Nadaljevanje s 7. strani)

zraka. Pri povprečni uporabi 30 litrov v minuti je ostalo na razpolago še 10 minut časa. Ročica za signaliziranje je zavarovana v loku nosilnega stojala, tako da se v nobenem primeru ne more nehote odpreti, s čimer bi sebe pripravili v položaj, da bi se signaliziranje začelo šele takrat, ko bi bil porabljen ves zrak. Nosilno stojalce je hkrati tudi naslonjalo za ročico pri odpiranju. Postopno povečanje odpora, ki ga bo uporabnik lahko pravočasno opazil pri vdihavanju, pa v nobenem primeru ne sme hitro nastopiti, kar lahko uporabnika privede do hujših po-

sledic. Vse delo naj poteka postopno, saj ostane po odprtju ročice ob rezervni količini zraka na voljo še 10 minut.

Do manometra je speljan cevni vod visokega pritiska, ki omogoča neposredno odbiranje količine zraka v aparatu (jeklenkah). Manometer je dobro zaščiteno, označen pa je s svetlo barvo, ki jo je mogoče videti ob šibki svetlobi.

Pljučni avtomat, ki ima tudi ventil za izdihavanje, je priključen na masko s pomočjo vijaka 40 × 17. Gumijasta kapa, ki je prevlečena čez pokrovček, je namenjena zaščiti pred mehanskimi udarci.

Izolirni dihalni aparat s stisnjenim zrakom »Medi«

VOZNI RED vlakov Litija – Ljubljana – Litija
Velja od 26. 9. 1982 do 26. 3. 1983

Odhod Litija	Prihod Ljublj.	Opom.	Odhod Ljublj.	Prihod Litija	Opom.
4,42	5,17		3,35	4,07	3
5,00	5,35	2	4,35	5,08	
5,13	5,50		5,10	5,44	
5,54	6,30	2	5,25	6,04	1
6,12	6,45	1	6,30	7,05	
6,42	7,15		8,35	9,10	
7,00	7,35	1	9,35	10,08	
7,28	8,00		10,50	11,25	
8,28	9,00		12,35	13,10	1
9,28	10,00		12,45	13,18	
10,28	11,00		13,35	14,10	1
11,20	11,55		14,10	14,46	
11,55	12,30	1	14,35	15,13	2
12,37	13,10		14,55	15,30	1
13,33	14,12	1,4	15,15	15,48	
14,54	15,25		16,35	17,10	
15,45	16,20	1	17,35	18,08	
16,32	17,05		18,40	19,12	
17,07	17,40		19,35	20,11	
17,43	18,15	3	20,45	21,19	
19,15	19,50		22,35	23,08	
20,28	21,00				
22,28	23,00				

Opombe:

- 1 – vlak ne vozi ob sobotah, nedeljah in praznikih
2 – vlak vozi le ob delavnikih
3 – vlak ima postanek samo v Zalogu
4 – vlak ima v Zalogu 7 min. postanka

**ŽELEZNIŠKI
VOZNI
RED**

Kako lahko pomagamo pri zbiranju narodnega blaga

Iz znanstveno-raziskovalnega centra SAZU, inštitut za slovensko narodopisje so nam poslali prošnjo za naše bralce, da bi sodelovali pri zbiranju narodnega blaga. Tekst objavljamo v celoti, iz njega pa lahko razberete, kako lahko pri tej pomembni akciji koristite. Prispevke lahko pošljete direktno na spodnji naslov, lahko pa ga prinesete tudi v uredništvo Predilca, nakar ga bomo mi posredovali naprej. Vsekakor, kdor more, naj sodeluje!

V sekciji za ljudsko slovstvo pri Inštitutu za slovensko narodopisje (Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti) v Ljubljani je v pripravi zbirka slovenskega slovstvenega folklornega gradiva (bajke, pripovedke, pravljice, smešnice, uganke, pregovori), pri kateri želimo dati prednost novemu terenskemu gradivu.

Prizadevamo si, da bi bila zbirka kolikor mogoče popolna, zato se z zaupanjem in prepričanjem, da naš klic ne bo zaman, obračamo tudi na cenjene bralce Predilca z naslednjo prošnjo:

– prosimo in vabimo vas, da bi bajke, pripovedke, pravljice, smešnice, uganke, pregovore in mogoče še kaj podobnega, kar živi v vašem okolju ali zgolj le še v spominu iz mladih dni, zapisali in poslali na Inštitut za slovensko narodopisje na spodaj navedeni naslov. Veseli bomo, če se bo Arhiv slovenskih ljudskih pripovedi, ugank, pregovorov pri omenjenem Inštitutu obogatil z vašim prispevkom, saj to pomeni kamenček več v mozaiku slovenske kulture – v tem primeru slovstvene dediščine. Vaše delo bomo ustrezno citirali in na primernem mestu poudarili – kadar bo do predvidene izdaje pač prišlo.

Pri tem je treba opozoriti, da ne pridejo v poštev prepisi ali obnove iz starih zbirk ljudskih pravlji, pripovedk ipd., saj te že imamo na razpolago in jih bomo vsekakor primerno upoštevali.

– druga možnost je ta, da nam sporočite naslove ljudi, za katere veste, da je z njimi ljudsko oz. ustno oz. folklorno izročilo še živi. Ob priložnosti bi jih obiskali sami in njihove pripovedi posneli na magnetofonski trak.

V vsakem primeru pa prosimo, da je naveden natančen naslov pripovedovalca, njegovi rojstni podatki in poklic in prav tako naslov in omenjeni

podatki zapisovalca ter kraj in datum zapisa oz. pripovedovanja.

Zanesljivo pričakujemo vašo pošto in vas v tem upanju prav lepo pozdravljamo.

**Marija Stanonik
Inštitut za slovensko
narodopisje, ZRC SAZU,
61000 Ljubljana
Novi trg 3**

Sestavljena organizacija Industrijsko montažno podjetje Ljubljana praznuje letos 35. obletnico obstoja. Ob tej priliki so nam podelili plaketo IMP za dosedanje uspešno poslovno sodelovanje.